

TALOUSARVIOALOITE 472/2001 vp

Määrärahan osoittaminen omaishoidon tukeen

Eduskunnalle

Ikääntyvän väestömme palvelutarpeet kasvavat. Yhä useampi sairas, vanhus tai vammainen haluaa erityisesti pitkäaikaishoitoa tarvitessaan tulla hoidetuksi omassa kodissaan.

Keskimäärin omaishoitaja saa korvausta tekevästään hoivatyöstä noin 1 700 markkaa kuukaudessa riippuen kuntakohtaisista päätöksistä. Yksi laitospaikka maksaa yhteiskunnalle noin 10 000 markkaa kuukaudessa. Omaishoito säästää siis terveydenhuollon resursseja merkittävästi. Lisäksi omaishoito yleensä parantaa hoidettavan — pitkäaikaissairaana, vammaisen tai vanhuksen — elämänlaatua.

Yhteiskunnan tuen omaishoitajille tulee olla kuntien talousarvioissa riittävä, jotta kunnissa ei jouduta tekemään kielteisiä päätöksiä. Nykyisin tuen myöntämisessä on huomattavia kuntakohtaisia eroja. Jokaisella tulisi olla oikeus omaishoidon palveluihin silloin, kun hän niitä tarvitsee.

Tällä hetkellä yhä useammassa kunnassa valitsee tilanne, jolloin omaishoitoa tarvitsevat ja tukea hakevat saavat hylkääviä päätöksiä ja jäävät yksin tyhjän päälle odottamaan seuraavaa vuotta, josko silloin rahaa riittäisi juuri hänelle. Tällöin seuraus on usein se, että apua tarvitseva joutuu laitoshoitoon tai omaiset joutuvat työskentelemään äärirajoilla.

Omaishoitajan työ on usein ympärivuorokautista ja se voi kestää kymmeniä vuosia. Omaishoitajien uupumisen ehkäisemiseksi tukipalveluja tulee lisätä. Tukipalveluja ei ole tällä hetkellä riittävästi, eikä voida puhua valinnan-

mahdollisuuksista. Ei ole myöskään riittävästi juuri sellaisia hoitopaikkoja, joihin hoidettava voitaisiin sijoittaa silloin, kun omaisen haluaisi pitää vapaapäivän. Toisaalta ostettavat palvelut ovat niin kalliita, ettei useillakaan omaishoitajilla ole mahdollisuutta saada asiantuntevaa hoitajaa kotiin.

Maassamme on noin 300 000 omaishoitajaa, joista vain noin 20 000 on virallisesti kirjattu omaishoitajiksi. Tämä kertoo vallitsevasta tilanteesta. Lailla on haluttu osoittaa tahto omaishoidon toteuttamiseksi, mutta koska omaishoitoa ei ole määritelty subjektiiviseksi oikeudeksi, kunnat eivät varaa riittävästi määrärahoja vuosittaisiin talousarvioihinsa. Omaishoidon tuki on epävarmaa. Näin ollen ei toteudu myöskään inhimillinen kotihoito eikä avohoidon lisääntyminen kaikista rakennemuutostavoitteista huolimatta.

Nykyiset omaishoitajat joutuvat taistelemaan oikeuksistaan. Palvelujen maksullisuus rasittaa tai tekee palvelujen käytön mahdottomaksi. Näin on esimerkiksi lakisääteisen vapaapäivän viettämisen kohdalla. Kunnat voisivat päättää toisin, mutta tekevät sen harvoin nykyisessä taloudellisessa tilanteessaan. Kuntien käytännöt vaihtelevat merkittävästi, ja näin ollen kuntalaiset ovat eriarvoisessa asemassa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2002 talousarvioon momentille 33.32.30 lisäyksenä 16 800 000 euroa omaishoi-

*don ja sen tukipalveluiden järjestämi-
seen.*

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 2001

Leea Hiltunen /kd
Jouko Jääskeläinen /kd
Sakari Smeds /kd
Päivi Räsänen /kd
Toimi Kankaanniemi /kd

Marja-Leena Kemppainen /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Ismo Seivästö /kd
Bjarne Kallis /kd